

مشکلات روانی و رفتاری دانش آموزان

شناسایی و مداخله

نویسندگان :

دکتر شهرام محمدخانی

(عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم)

ناهید ابراهیم زاده

(مشاور مدرسه)

دانش دانش

سرشناسه	: محمدخانی، شهرام، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: مشکلات روانی - رفتاری دانش آموزان شناسایی و مداخله/نویسندگان شهرام محمدخانی، ناهید ابراهیمزاده.
مشخصات نشر	: تهران: وراي دانش، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهري	: ۲۶۴ ص.
شابک	: ۹۶۰۰۰ ریاال 7-045-138-600-978:
وضعیت فهرست‌بوسی	: فیا
موضوع	: کودکان -- آسیب‌شناسی روانی
موضوع	: شاگردان -- بهداشت روانی
موضوع	: شاگردان -- روان‌شناسی
موضوع	: مسائل -- روابط با شاگردان
موضوع	: کودکان -- ناهنجاری‌های رفتاری -- تشخیص
شناسه افزوده	: ابراهیمزاده، ناهید، ۱۳۲۳ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ / ۱۹۹۲ / ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	: ۶۱۸ / ۲۸۹

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کریمه ی نوروز، پلاک ۲۸
 تلفن: (۱۰ خط) ۰۲۱-۶۶۴۷۵۵۰
 فکس ۰۲۱-۶۶۴۷۵۸۰۸
 سامانه پیامکی: ۰۶۶۴۷۵۷۵۰
 اطلاع رسانی و فروش: ۰۲۱-۶۶۴۶۸۰۱۸
 Site: www.varayedadesin.com
 E-mail: vd_publisher@yahoo.com

ورای دانش

عنوان: مشکلات روانی و رفتاری دانش آموزان / شناسایی و مداخله
 مؤلفان: دکتر شهرام محمدخانی (عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم تهران)، ناهید ابراهیمزاده (مشاور مدرسه)
 ویراستار ادبی: سید جلال خدایی
 ناشر: انتشارات وراي دانش
 طراح جلد: عباس خدایی
 نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۱
 ناظر فنی چاپ: بهزاد طالب
 لیتوگرافی / چاپ / صحافی: طرح / کیمیا
 شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
 بها: ۶۶۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۸-۰۴۵-۷

ISBN : 978-600-138-045-7

«حق چاپ محفوظ و در اختیار ناشر است»

پیش‌گفتار	۹
بخش اول : مشکلات اضطرابی	
شیوع مشکلات اضطرابی	۱۸
علائم و نشانه‌ها	۱۸
پیامدهای اضطراب	۱۹
انواع مشکلات اضطرابی	۲۰
ترس مرضی (هراس)	۲۱
چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟	۲۲
اضطراب جدایی	۲۵
میزان شیوع	۲۶
چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟	۲۷
هراس اجتماعی	۲۹
میزان شیوع	۳۰
چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟	۳۱
اضطراب فراگیر	۳۳
میزان شیوع	۳۴
عوامل مرتبط با اضطراب فراگیر	۳۵
چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟	۳۶
وسواس فکری - عملی	۳۸
میزان شیوع	۳۹
چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟	۳۹
استرس پس از آسیب	۴۱
علائم شایع اختلال پس از آسیب در کودکان	۴۲
میزان شیوع	۴۳
چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟	۴۴

بخش هفتم : مشکلات درون فردی

- ۱۴۴ نشانه‌های اعتماد به نفس پایین
- ۱۴۵ عوامل مرتبط با اعتماد به نفس پایین
- ۱۴۷ چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
- ۱۵۰ گوشه‌گیری اجتماعی
- ۱۵۱ نشانه‌ها
- ۱۵۲ میزان شیوع
- ۱۵۳ عوامل مرتبط با گوشه‌گیری اجتماعی
- ۱۵۵ چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟

بخش هشتم : مشکلات بین فردی

- ۱۶۱ تظاهرات مشکلات ارتباطی
- ۱۶۳ موانع برقراری ارتباط مؤثر
- ۱۶۴ چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
- ۱۶۵ آموزش مهارت‌های ارتباطی

بخش نهم : کودک آزاری

- ۱۷۷ انواع کودک آزاری
- ۱۷۷ کودک آزاری جسمی
- ۱۷۷ غفلت و بی توجهی
- ۱۷۹ بدرفتاری عاطفی
- ۱۷۹ سوء استفاده‌ی جنسی
- ۱۸۱ میزان شیوع
- ۱۸۸ عوامل مرتبط با کودک‌آزاری
- ۱۹۱ چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
- ۱۹۴ تجاوز به عنف
- ۱۹۴ نشانه‌ها
- ۱۹۶ میزان شیوع
- ۱۹۶ چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟

بخش دهم : مشکلات جنسی و جنسیتی

- ۲۰۲ مشکلات هویت جنسی (نارضایتی از جنس خود)

۲۰۳.....	نشانه‌ها
۲۰۳.....	عوامل مرتبط با مشکل هویت جنسی
۲۰۴.....	چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
۲۰۵.....	گرایش به هم جنس
۲۰۶.....	نشانه‌ها
۲۰۷.....	میزان شیوع
۲۰۷.....	عوامل مرتبط با هم جنس گرایی
۲۰۹.....	چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
۲۱۲.....	خود ارضایی
۲۱۳.....	نشانه‌ها
۲۱۴.....	میزان شیوع
۲۱۴.....	عوامل مرتبط با خود ارضایی
۲۱۶.....	چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
۲۱۸.....	رابطه با جنس مقابل
۲۱۸.....	میزان شیوع
۲۲۰.....	عوامل مرتبط در ارتباط با جنس مقابل
۲۲۱.....	چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟

بخش یازدهم: سایر مشکلات روانی - اجتماعی

۲۲۵.....	تیک
۲۲۶.....	انواع تیک‌ها
۲۲۷.....	میزان شیوع
۲۲۷.....	عوامل مرتبط با تیک
۲۲۸.....	چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
۲۳۳.....	صرع
۲۳۴.....	میزان شیوع
۲۳۵.....	عوامل مرتبط با صرع
۲۳۵.....	چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
۲۳۹.....	بی‌اختیاری ادرار
۲۳۹.....	نشانه‌ها
۲۴۰.....	میزان شیوع
۲۴۰.....	عوامل مرتبط با بی‌اختیاری ادرار
۲۴۱.....	چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟

۲۴۳	 داغ دیدگی
۲۴۳	 واکنش های سوگ در کودکان
۲۴۵	 چگونه می توانیم کمک کنیم؟
۲۴۸	 خودزنی
۲۴۹	 لکنت زبان
۲۵۰	 نشانه ها
۲۵۱	 میزان شیوع
۲۵۱	 عوامل مرتبط با لکنت زبان
۲۵۴	 چگونه می توانیم کمک کنیم؟
۲۵۹	 منابع

پیش‌گفتار

کودکان و نوجوانان در دوره ای از تحول به سر می برند که تغییرات سریع در قلمرو زیستی، رفتاری، شناختی و عاطفی از ویژگی‌های بارز آن به شمار می رود. این تغییرات رشدی ناخواسته استرس‌هایی را بر کودکان و نوجوانان تحمیل می کند. بخشی از این فشارها ناشی از تغییرات رشدی به هنجار می باشند مانند بلوغ و تغییرات هورمونی و نیز تغییراتی که در ارتباط با والدین و اجتماع رخ می دهند. علاوه بر این، تغییرات فیزیولوژیکی و اجتماعی عوامل دیگری نیز وجود دارند که بر کودکان و نوجوان فشار وارد می کنند از جمله این عوامل می توان به فشار دوستان برای مصرف مواد و سیگار، تغییر محل سکونت خانواده، تغییر مدرسه، اختلاف و کشمکش بین والدین، و یا فشار خانواده برای پیشرفت تحصیلی در مدرسه و ... اشاره کرد.

علی رغم این استرس‌ها و مشکلات فراوان بسیاری از کودکان و نوجوانان بدون این که دچار مشکلات رفتاری یا تحصیلی جدی شوند، این دوره را پشت سر می گذارند. مجموعه ای از عوامل مانند داشتن مهارت‌های مقابله ای مؤثر، دسترسی به حمایت‌های اجتماعی در خانواده و جامعه و میزان استرسی که کودکان و نوجوانان با آن مواجه می شوند، در طی موفقیت‌آمیز این دوره‌ی رشدی حساس نقش دارند.

بررسی‌های انجام شده نشان می دهد که تقریباً یک پنجم کودکان و نوجوانان بدون توجه به این که کجا و چگونه زندگی می کنند، در دوران کودکی و نوجوانی، دچار مشکلات رفتاری می شوند (باهنوا و همکاران، ۱۹۹۲؛ کاستلو، ۱۹۸۹؛ اولویس، ۱۹۹۲). به نقل از هندن و همکاران، ترجمه نوری و همکاران، (۱۳۷۷).

مشکلات روانی - رفتاری به شکل‌های مختلفی تظاهر می نمایند. برخی از کودکان دچار افت تحصیلی می شوند، از نظر اجتماعی منزوی و گوشه گیر می شوند، اعتماد به نفس ضعیفی دارند، در برقراری ارتباط با همسالان و بزرگسالان مشکل دارند، و به قوانین و مقررات جامعه پای بند نیستند. این نوع مشکلات می تواند عواقب و پیامدهای متعددی برای آنان در پی